

RAADSVOORSTEL

Onder verantwoordelijkheid van R. Groenewoud
 Onderwerp Vaststellen Erfgoedkaart Heeze-Leende
 Zaaknummer 0000474504
 Programma 2
 Voorstelnummer Rv. 26.41
 Rondetafelgesprek 7 september 2026
 Opiniërende/Besluitvormende raad: 21 september 2026

Vanwege de grootte van de bestanden zijn de bijbehorende documenten te vinden op:
[Heeze-Leende | Interactieve erfgoedkaart van diverse gemeenten in Zuidoost-Brabant](#)

Aan de raad,

Wat houdt het voorstel in het kort in (max 4 regels):

Vast te stellen van de geactualiseerde Erfgoedkaart Heeze-Leende 2026. De erfgoedkaart bestaat onder meer uit archeologische, cultuurhistorische en landschappelijke inventarisaties. In deze geactualiseerde versie is ook een nieuwe versie van de bomenlijst toegevoegd onder het kopje (historisch) groen.

Wat is het probleem / waarom moet de raad hierover een besluit nemen?

De gemeente Heeze-Leende heeft in 2012 haar eerste erfgoedkaart vastgesteld, bestaande uit onder meer archeologische, cultuurhistorische en landschappelijke inventarisaties. Sindsdien is het erfgoedbeleid sterk veranderd door de invoering van de Erfgoedwet (2016) en de Omgevingswet (2024), waardoor zowel ondergronds als bovengronds erfgoed integraal onderdeel is geworden van de fysieke leefomgeving. Erfgoed moet sindsdien worden meegewogen bij ruimtelijke ontwikkelingen zoals woningbouw, waterbeheer en de energietransitie. Om deze integrale afweging goed te kunnen maken, is actualisatie van de erfgoedkaart noodzakelijk, omdat de kaart uit 2012 niet meer volledig is.

Daarnaast wordt de gemeentelijke bomenlijst uit 2011 geactualiseerd en geïntegreerd in de erfgoedkaart als groen erfgoed. Hierbij worden niet alleen monumentale bomen, hagen en laanstructuren in de openbare ruimte meegenomen, maar ook waardevolle bomen en groenstructuren op particuliere terreinen. Deze groene elementen dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit en hebben vaak een cultuurhistorische of historisch-geografische waarde.

Eerdere besluitvorming over dit onderwerp:

2011. Vaststellen gemeentelijke bomenlijst door het college van B&W

2012. Vaststelling erfgoedkaart en erfgoedbeleid Heeze-Leende, versie 1, door de gemeenteraad

Wat zegt het raadsprogramma hierover en/of welke kaders heeft de raad hierover al meegegeven?

Het raadsprogramma ziet toe op behoud van de identiteit van de vier kernen en haar buitengebied met omringende natuur. In dit kader is een inventarisatie uitgevoerd van al het cultureel erfgoed

in de fysieke leefomgeving. Het hierop aansluitende erfgoedbeleid geeft vervolgens kaders weer hoe we hier als gemeente mee om willen gaan, binnen de landelijke en provinciale kaders die al gelden voor cultureel erfgoed. De provincie heeft in haar omgevingsverordening bijvoorbeeld al regels opgelegd voor bijzondere cultuurhistorische landschappen. Aan deze regels dient de gemeente zich te conformeren. De contouren van deze landschappen zijn dan ook (grotendeels) overgenomen op de cultuurhistorische waardenkaart.

Toelichting op het voorstel:

Vanaf 2023 zijn diverse onderzoeken en inventarisaties uitgevoerd, waaronder een actualisatie van het waardevolle bebouwde erfgoed, groen erfgoed en archeologische gegevens. Ook zijn gebiedsstudies uitgevoerd in de vier dorpskernen en zijn waardevolle historische landschappen van de provincie opgenomen. De nieuwe erfgoedkaart is opgesteld door de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant in samenwerking met een erfgoedplatform en lokale deskundigen, waarbij inwoners tevens de mogelijkheid kregen erfgoedobjecten aan te dragen.

De nieuwe erfgoedkaart geeft een compleet overzicht van al het cultureel erfgoed in Heeze-Leende. Op basis van deze erfgoedkaart(en) kan gericht beleid worden opgesteld hoe de gemeente met cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving wil omgaan binnen de wettelijke kaders die gesteld zijn in de Omgevingswet.

Wat zijn de argumenten om dit zo te gaan doen?

1.1 De erfgoedkaart geeft een compleet overzicht van het cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving.

De erfgoedkaart (de inventarisatiekaarten, een archeologische waarden- en cultuurhistorische waardenkaart) geeft een compleet overzicht van het cultureel erfgoed in Heeze-Leende. Ook geeft het al (globaal) een waardering aan het cultureel erfgoed. Op basis van deze kaart(en) kan gericht beleid worden opgesteld hoe we hier als gemeente mee om willen gaan, rekening houdende met de wettelijke kaders die gesteld zijn in de Omgevingswet.

1.2 We voldoen op deze wijze aan de wet- en regelgeving uit de Omgevingswet.

De Omgevingswet stelt dat cultureel erfgoed een integraal onderdeel is van de fysieke leefomgeving. Met het vaststellen van de erfgoedkaart maken we kenbaar wat we aan cultureel erfgoed binnen de gemeentegrenzen hebben. De kaarten gaan vervolgens gebruikt worden bij de afwegingen om ruimtelijke initiatieven te toetsen, o.a. bij de intaketafel, maar ook vormt de kaart de basis voor het bepalen van een beschermingsregime per gebied en/of object.

1.3 De erfgoedkaart moet door de raad worden vastgesteld.

De verordening Fysieke Leefomgeving Heeze-Leende 2026 (VFL Heeze-Leende) schrijft voor dat een actualisatie van de erfgoedkaart door de raad moet worden vastgesteld. De vast te stellen kaarten en bijbehorende documenten zijn als bijlage toegevoegd. In de VFL Heeze-Leende staat verder dat kleine wijzigingen op deze kaarten door het college van B&W kunnen worden aangebracht. Dit kan bijvoorbeeld gaan om de wijziging van de cultuurhistorische waardenkaart als blijkt dat een pand een monument wordt of dat een archeologisch onderzocht gebied een bijzondere vindplaats in de ondergrond herbergt. De andere kant op is ook mogelijk, bijvoorbeeld als een cultuurhistorisch waardevol pand of boom gesloopt/gekapt zou worden.

1.4 De erfgoedkaart kan een basis vormen voor een thematisch erfgoedprogramma

Gemeenten kunnen een specifiek Omgevingsprogramma voor erfgoed opstellen. Dit programma vormt een concrete uitwerking van de gemeentelijke Omgevingsvisie voor het thema erfgoed. Dit Omgevingsprogramma voor Erfgoed bevat doelstellingen, de aanpak voor behoud en de rol van erfgoed bij ruimtelijke transitie. Daarnaast legt het vast welke acties nodig zijn om erfgoed te

verduurzamen, het te bestemmen zodat het door kan worden gegeven aan toekomstige generaties.

Wat willen we met dit voorstel bereiken (beoogd resultaat)?

De nieuwe erfgoedkaart geeft een compleet overzicht van al het cultureel erfgoed in Heeze-Leende. Op basis van deze erfgoedkaart(en) kan gericht beleid worden opgesteld hoe de gemeente met cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving wil omgaan binnen de wettelijke kaders die gesteld zijn in de Omgevingswet.

Zijn er alternatieve mogelijkheden overwogen? Zo ja welke?

Nee, er zijn geen alternatieve mogelijkheden overwogen.

Welke beleidsmatige of juridische consequenties heeft dit voorstel?

Met het vaststellen van de erfgoedkaart 2026 hebben we een compleet overzicht van al het erfgoed in de fysieke leefomgeving. Dit document geldt als nieuw beleidsstuk en vervangt de sterk gedateerde kaart uit 2012.

Het vaststellen van de erfgoedkaart zelf heeft geen juridische consequenties. Wel heeft de gemeente na vaststelling van de kaart meer armslag om strijdigheden uit het (tijdelijke deel van het) omgevingsplan tegen te gaan als gevolg van de regels die in de Verordening Fysieke Leefomgeving Heeze-Leende (VFL Heeze-Leende) staan omschreven (m.n. art. 5.3.3 en 5.4.4). Ook gelden er via de VFL Heeze-Leende nu nagenoeg dezelfde regels die de Provincie hanteert voor (cultuur)historisch hoog waardevolle cultuurlandschappen.

Past een en ander in de reguliere begroting of zijn hier incidenteel / structureel extra middelen voor nodig?

Voor het (laten) opstellen van de erfgoedkaart zijn incidentele middelen begroot. Voor het digitaal onderhouden van de erfgoedkaart zal structureel ongeveer € 3000,- moeten worden gereserveerd in de begroting. Het onderhouden van de erfgoedkaart gebeurt door de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

Hoe gaan we dit besluit een vervolg geven (waaronder communicatie naar buiten toe en planning)?

Er vindt publicatie plaats via de gemeentelijke website, via lokale nieuwsberichtgeving en op het besluit wordt op www.overheid.nl geplaatst.

Beslispunten:

1. De raad besluit om de geactualiseerde erfgoedkaart Heeze-Leende 2026 vast te stellen.

Heeze-Leende,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEEZE-LEENDE,
De secretaris, De burgemeester,

E. Dielissen

T.M. Heldens